

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Διαπιστώσεις και προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για τη διαχείριση αποβλήτων

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διερευνήσει περισσότερες από 100 αναφορές πολιτών με αντικείμενο τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, τη χωροθέτηση, την κατασκευή και τη λειτουργία μονάδων διαχείρισης.

2. Η Ελλάδα είχε δεσμευτεί προς την Ευρωπαϊκή Ένωση να εξαλείψει τους χώρους ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), μέχρι το τέλος του 2008. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, ζήτησε πρόσφατα από τις περιφέρειες της χώρας να κλείσουν και να αποκαταστήσουν όλους τους ΧΑΔΑ, έως τις 16 Ιουλίου του 2010.

Η σχετική νομοθεσία (ΚΥΑ 50910/2727/2003 «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων. Εθνικός και Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης») ορίζει ότι οι ΧΑΔΑ πρέπει να εξαλειφθούν μέχρι το 2008. Για το σκοπό αυτό κάθε φορέας διαχείρισης των στερεών αποβλήτων όφειλε μέχρι τον Ιούλιο του 2005 να είχε εφοδιαστεί με άδεια περιβαλλοντικής αποκατάστασης των ΧΑΔΑ ευθύνης του.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι:

- αρκετοί ΧΑΔΑ εξακολουθούν να παραμένουν σε λειτουργία μέχρι σήμερα.
- δεν εφαρμόζεται το πρόγραμμα «ένας ΧΑΔΑ ανά Δήμο» και καθυστερεί η εκπόνηση και η υλοποίηση των μελετών περιβαλλοντικής αποκατάστασης των ΧΑΔΑ.
- κατά τον σχεδιασμό διαχείρισης των στερεών αποβλήτων δεν τηρείται αυστηρά η νομοθεσία και σε πολλές περιπτώσεις δεν εξασφαλίζεται η έγκριση ή γνωμοδότηση όλων των συναρμόδιων φορέων.
- κατά τη χωροθέτηση των νέων έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων δεν αξιολογούνται επαρκώς οι διαθέσιμες εναλλακτικές λύσεις και η χωροθέτηση επηρεάζεται από κριτήρια σκοπιμότητας, όπως η προεπιλογή του χώρου.
- η αδειοδότηση υφιστάμενων έργων διαχείρισης στερεών αποβλήτων [Χώρων Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤΑ), Σταθμών Μεταφόρτωσης (ΣΜΑ)] είναι ελλιπής, ενώ συχνά δεν τηρούνται οι εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι. Κατά συνέπεια, δημιουργείται η εντύπωση ότι υπάρχει αδυναμία κατασκευής των αναγκαίων αυτών υποδομών με ελάχιστες επιπτώσεις στο περιβάλλον και εντείνεται η κοινωνική αντίδραση κατά την χωροθέτηση νέων έργων.
- δεν επιβάλλονται διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στους υπεύθυνους δήμους, με την αιτιολογία είτε ότι δεν υπάρχει άλλος διαθέσιμος χώρος, είτε ότι έχει ξεκινήσει η διαδικασία χωροθέτησης χώρων υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ).

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη ζητά να διακοπεί άμεσα η λειτουργία των παράνομων χώρων, να συγκροτηθούν Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος, τα οποία θα διενεργήσουν αυτοψίες, θα συντάξουν σχετικές εκθέσεις με τις διαπιστώσεις και τα

προτεινόμενα προς λήψη μέτρα και θα εισηγηθούν την επιβολή των σχετικών κυρώσεων, με σκοπό την άμεση αποκατάσταση των παράνομων χώρων διάθεσης αποβλήτων.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει:

- να επεκταθεί η αξιοποίηση των αποβλήτων με ανακύκλωση - επαναχρησιμοποίηση - ανάκτηση ενέργειας, αλλά και οι πρακτικές πρόληψης ή και μείωσης της παραγωγής αποβλήτων. Συμπληρωματικά, να κατασκευάζονται ταυτόχρονα με τους ΧΥΤΑ τα έργα επεξεργασίας αποβλήτων, ώστε οι ΧΥΤΑ σύντομα να μετατραπούν σε χώρους υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ). Η κατασκευή ΧΥΤΑ είναι μία από τις διαθέσιμες επιλογές και όχι η μοναδική λύση για τη διαχείριση απορριμμάτων.
- να εφαρμοστούν τα περιφερειακά σχέδια διαχείρισης στερεών αποβλήτων, να ολοκληρωθούν οι μελέτες και οι δημοπρατήσεις των έργων. Να εκπονούνται μελέτες βιωσιμότητας και συγκριτική αξιολόγηση των εναλλακτικών συστημάτων διαχείρισης, χρησιμοποιώντας περιβαλλοντικά, τεχνικά και οικονομικά κριτήρια.
- να ενισχυθεί η συμμετοχή των πολιτών, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγκαία κοινωνική αποδοχή των παρεμβάσεων στο χώρο, σύμφωνα με την νομοθεσία για τη «Συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία λήψης αποφάσεων».
- να θεσπιστεί υποχρεωτική παρακολούθηση των περιβαλλοντικών συνθηκών, συγκεκριμένων μεθόδων απορρύπανσης – αποκατάστασης. Να γίνεται συστηματικός έλεγχος της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων τόσο κατά την έναρξη μιας δραστηριότητας, όσο και κατά τη λειτουργία της. Να στελεχωθούν οι υπηρεσίες με επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό και να ενισχυθεί η υλικοτεχνική υποδομή τους.
- να ολοκληρωθεί το νομοθετικό πλαίσιο με την έκδοση του προεδρικού διατάγματος για τη διαχείριση των οικοδομικών υλικών και υλικών εκσκαφών - δεδομένου ότι πολλοί εν ενεργεία ΧΑΔΑ είναι κυρίως χώροι ανεξέλεγκτης διάθεσης οικοδομικών υλικών και υλικών εκσκαφής.